

Zərifə Şamil qızı Cavadova
ADPU Şamaxı filialı
tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent
cavadova.zerife@mail.ru

Xülasə

Respublikamızın sosial –iqtisadi tərəqqisi həqiqətən də qürurvericidir. Bunu ölkəmizin iqtisadi sosial həyatının bütün sahələrində görmək mümkündür. Bu da onunla əlaqədardır ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə regionlarının sosial-iqtisadi cəhətdən inkişafı sürətlə həyata keçirilir. Bunu yaşadığımız Şamaxı rayonunun inkişafı istiqamətində həyata keçirilən işlərdən də görmək olar. Belə ki, cəmiyyət həyatımızın digər sahələrində olduğu kimi Şamaxıda da Cənab Preziden İlham Əliyevin məqsədyönlü siyasəti nəticəsində həm də əhalinin mənzillə təminatı sahəsində mühüm tədbirlər görülmüş və ehtiyacı olan Qarabag əlilləri və şəhidlərimizin ailələri üçün mənzillər tikilib istifadəyə verilmişdir. Hətta 2019-cu ildə olan zəlzələ nəticəsində dağılmış evlərin sökülərək yenidən tikilməsi, bərpa edilməsi çoxmənzilli evlərin inşası haqqında müvafiq göstərişlər vermişdir.

Açar sözlər: Şamaxı, mənzil, tikinti, inkişaf, təminat, regionlar.

Summary

The socio-economic progress of our republic is really a matter of pride. This can be seen in all areas of economic and social life of our country. This is related to the fact that under the leadership of the President of the Republic of Azerbaijan, Ilham Aliyev, the socio-economic development of the regions is being carried out rapidly. This can be seen from the works carried out in the direction of the development of the Shamakhi region where we live. As a result of the purposeful policy of Mr. President Ilham Aliyev, in Shamakhi, as in other areas of our society, important measures have been taken in the area of providing housing to the population, and apartments have been built and put into use for the disabled people of Garabagh and the families of our martyrs. He even gave relevant instructions regarding the construction of multi-apartment houses for the demolition and rebuilding of houses destroyed by the 2019 earthquake.

Key words: Shamakhi, housing, construction, development, provision, regions.

Regionların inkişaf proqramlarının qəbul edilməsi Azərbaycan Dövlət başçısının hələ 2003-cü ildə prezident seçkiləri ərəfəsində verdiyi vədlərdən biri idi. Praqmatik siyasətçi olan cənab İlham Əliyev bildirmişdi ki, əgər Azərbaycan xalqı Ona etimad göstərsə, ilk növbədə regionların inkişafı ilə məşğul olacaq, bölgələrə olan problemlərin həlli işində öz səylərini əsirgəməyəcəkdir. Cənab İlham Əliyev xalqın etimadını qazanaraq Azərbaycan Dövlət başçısı seçildikdən sonra verdiyi vədə sadıq qalmışdır. Bundan sonra 2004-cü ilin fevral ayında Azərbaycanın regionlarının sosial-iqtisadi inkişafına dair birinci Dövlət Proqramı qəbul edilmişdir. Həmin dövrdən başlayaraq ölkəmizin regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı müvafiq Dövlət proqramlarına uyğun şəkildə konseptual əsaslarla təmin edilir. Bu məqsədlə rayonlarda, o cümlədən Şamaxıda da digər sahələrdə olduğu kimi, mənzil tikintisi sahəsində də işlər uğurla davam etdirilir.

Şamaxıda da mənzil-kommunal təsərrüfatı ilbəl inkişaf edir. Bunu statistik materiallardan da görmək mümkündür. Belə ki, cədvəldə də bu öz əksini tapmışdır.

Göstəricilər	2003-cü ildə	2020-ci ildə	2003-cü ilə nisbətən 2020-ci ildə, faizlə
bütün mənzil fondu, ümumi sahə, min kv.m	1355,1	2099,3	154,9
Bir sakinə orta hesabla düşən yaşayış sahəsi, kv.m.	11,2	19,7	176,0

(1,səh.11).

Şamaxıda da Dövlət proqramlarına uyğun olaraq yeni layihələr həyata keçirilir və bu iş davam etməkdədir. Həyata keçirilən islahatlar nəticəsində rayonlarda əhalinin mənzil şəraiti yaxşılaşdırılmış, kommunal təsərrüfat sahələri xeyli inkişaf etmişdir. Bunu mənzillərin özəlləşdirilməsində də müşahidə etmək olar. O cümlədən „iqtisadi rayonlar üzrə Şamaxıda da mənzillərin özəlləşdirilməsi sahəsində müəyyən işlər görülmüşdür. Belə ki, 2016-cı ildə Şamaxı rayonu üzrə 2 ədəd mənzil özəlləşdirilmişdir ki, onların da ümumi sahəsi 110 kv.m olmuşdur”. (2.səh.197.)

2003-2023-cü illərdə nəinki bina, həm də fərdi evlərin tikintisi artan sürətlə davam etmişdir. Belə ki, “2012-ci ilin 12 ayında əsas kapitalla yönəlmiş investisiyaların 15603,5 min manatı və yaxud 20,3 faizi fiziki şəxslərin, yerdə qalan yəni 1005,5 min manatı və yaxud 1,3 faiz investisiyalar əsasən fərdi yaşayış evlərinin tikintisi istiqamətində olmuşdur.” (3.səh.16.).

“Azərbaycan Respublikasının regionlarının ,o cümlədən Qəbələ, İsmayilli, Oguz və Şamaxı rayonlarının sosial-iqtisadi inkişafının sürətləndirilməsinə dair əlavə tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidenti cənab İlham Əliyevin 25 avqust 2005-ci il tarixli sərəncamında ,həmin sərəncamla təsdiq olunmuş Azərbaycan Respublikası regionlarının ,o cümlədən Qəbələ, İsmayilli, Oguz və Şamaxı rayonlarının sosial-iqtisadi inkişafının sürətləndirilməsinə dair tədbirlər planında nəzərdə tutulmuş yeni-yeni işlər əsas verir. Həmin tədbirlər planına əsasən 2005-2006-cı illər ərzində həm də şəhid ailələri və Qarabag əlillərinin evə olan ehtiyacını ödəmək məqsədilə 24 mənzilli yaşayış binasını tikilməsi də nəzərdə tutulmuşdu” (5.səh.67-68) .

“Hələ 2016-cı ildə 3 nəfər Qarabag müharibəsi əlili və 4 nəfər şəhid ailəsi rayon İcra hakimiyyətində güzəştli mənzil növbəsinə götürülmüşdür. Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin sifarişi ilə 2013-cü ildə Şamaxı şəhərində tikintisinə başlanmış Qarabag müharibəsi əlilləri və şəhid ailələri üçün nəzərdə tutulmuş 36 mənzilli yaşayış binasının tikintisində hesabat ilində son tamamlama işləri aparılmışdır. Bina bu il istifadəyə verilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Bundan əlavə rayonun qəsəbə və kəndlərində bu kateqoriyadan olan insanlara dövlət tərəfindən fərdi mənzillərin tikintisi üçün torpaq sahələri ayrılmışdır. “ (4,səh.15.)

Göstəricilərin adı	Ölçü vahidi	Hesabat ilində istifadəyə verilmişdir (xərclənmişdir) - cəmi	ondan kənd yerlərində
Yaşayış evlərinin və qeyri – yaşayış tikililərinin sayı-cəmi	ədəd	91	59
ondan yaşayış evlərinin sayı	ədəd	91	59
yaşayış evlərindəki mənzillərin sayı	ədəd	91	59
yaşayış evlərinin ümumi sahəsi	kv.m	11480,0	7106,0
ondan yaşayış sahəsi	kv.m	4778,0	2891,0
istifadəyə verilmiş yaşayış evlərinin və qeyri-yaşayış tikililərinin dəyəri (hesabat ilinin faktiki qiymətilə)-cəmi	min manat	5210,9	3481,9
ondan istifadəyə verilmiş yaşayış evlərinin dəyəri	min manat	5210,9	3481,9

Kənd yerlərində də mənzillərin tikintisi davam etmişdir. Bu 2020-ci ildə də artan tempə davam etmişdir. “2020-ci il ərzində cəmi 11480,0 kvadrat metrə bərabər olan yaşayış evləri tikilmişdir ki, bunun da 7106,0 kvadrat metri kənd yerlərində tikilmişdir. Tikilib istifadəyə verilmiş yaşayış evlərinin ümumi sahəsi əvvəlki ildəkindən 506,0 kvadrat metr və yaxud 4,2 faiz azdır. Həmin dövrdə 91 yaşayış və qeyri-yasayış tikililəri inşa edilmişdir ki, bunların 59-u və yaxud 64,8 faiz kənd yerlərinin payına düşür. Yaşayış evlərindəki mənzillərin sayı 91 ədəd təşkil etmişdir. Tikilmiş yaşayış evlərinin 100 faizi əhalinin şəxsi vəsaiti hesabına inşa edilmişdir.” (1,səh.21.)

“Azərbaycan Respublikası regionlarının 2019-2023-cü illərdə sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət Proqramının icrası Şamaxıda həm də kommunal xidmətlərinin səviyyəsinin yüksəldilməsində ,nəticədə əhalinin rifah halının daha da yaxşılaşdırılmasında mühüm rol oynamışdır. Dövlət Proqramının şərtlərinə müvafiq olaraq Şamaxıda 2020-ci il ərzində görülmüş işlər sırasında qeyd etmək olar ki, Şamaxı rayonu N.Nərimanov küçəsində 78 saylı bina sökülərək yerində 51 mənzilli və M.Hadi küçəsində 110 mənzilli yeni müasir üslubda bina tikilərək vətəndaşların istifadəsinə verilmişdir.” (1,səh.40).Cənab Prezidentin müvafiq göstərişinə əsasən Şamaxıda 2019-cu ilin fevralında baş vermiş zəlzələnin nəticələrini aradan qaldırmaq məqsədilə Dövlət büdcəsindən ayrılan vəsaitlər hesabına həm fərdi, həm də çoxmənzilli binalar tikilib istifadəyə verilmiş, həm də bəzi evlərin bərpası və təmiri həyata keçirilmişdir. Mənzil tikintisi sahəsində uğurlu addımlar Şamaxıda bu gün də davam etdirilməkdədir. Bu da Dövlət Başçımız İlham Əliyevin düzgün siyasətinin həyata keçirilməsinin nəticəsidir.

İstifadə olunmuş ədəbiyyat:

1. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi Şamaxı Rayon Statistika İdarəsi Şamaxı rayonunun 2003-2020-ci illər statistik göstəriciləri. Şamaxı 2021, 84 s.
2. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi Azərbaycanın Statistik göstəriciləri 2017. Bakı, 2017, 814 səh
3. Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi Şamaxı Rayon Statistika idarəsi Şamaxı rayonunun statistik göstəriciləri 2003-2012. Şamaxı 2013, cəmi 74 s.
4. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Dövlət Arxivinin Şamaxı filialı fond 30,siyahı1,saxlama vahidi.355,vərəq cəmi 53, 28.02.2017.
5. Heydər Əliyev və Şamaxı. Bakı: Nurlan, 2005.-112 s., (+72 səh.şəkil).